

Nøtterøy kommune

MOTTATT

14 SEPT 2011

ARBEIDSDEPARTEMENTET

JournalpostID: 11/20970

Arkiv: FE-

Saksbehandler: Lise Cathrine Thomassen,
Telefon: 33 40 22 01
Sosialtjenesten

Høring - Utkast til forskrift til lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen

Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Hovedutvalg for helsevern og sosial omsorg	07.09.2011	032/11

Rådmannens innstilling

Nøtterøy kommunes høringsuttalelse til utkast til forskrift om lov om sosiale tjenester i arbeids og velferdsforvaltningen oversendes Arbeidsdepartementet innen frist 31.08.2011.

07.09.2011 Hovedutvalg for helsevern og sosial omsorg

Behandling:

Anniken Beckstrøm orienterte vedr. høringsuttalelsen.
Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt med 10 stemmer.

HS-032/11 Vedtak:

Nøtterøy kommunes høringsuttalelse til utkast til forskrift om lov om sosiale tjenester i arbeids og velferdsforvaltningen oversendes Arbeidsdepartementet innen frist 31.08.2011.

Dokumentoversikt:

Tegninger/øvrige saksdokumenter er tilgjengelige på kommunens hjemmeside.

Kortversjon

Utkast til forskrift til lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen ivaretar bare deler av loven, flere forskrifter vil komme. Denne forskriften omhandler i hovedsak to forhold: hva som menes med bopel i riket som utløser rett til tjenester etter loven, og hvordan NAV-kontoret skal håndtere Kvalifiseringsprogrammet når det gjelder gjennomføring og avslutning.

Nøtterøy kommune ønsker å kommentere følgende:

Om bopel i riket:

- forslaget kunne vært tydeligere på grunnlag for skjønnsutøvelse i fht presisering av definisjonen "bopel i riket", for å sikre lik behandling av saker.
- Høringsforslaget tar ikke opp hvordan sosialtjenesten skal forholde seg til saker hvor en persons livsopphold er garantert for av en annen person, og hvordan loven skal anvendes i slike saker.
- Det savnes nærmere presisering av hvor lenge personer med fast bopel i annet land, og som blir midlertidig arbeidsufør eller ufrivillig arbeidsledig, opprettholder sin status som å ha rett til tjenester etter loven.
- Det savnes en konkretisering av anvisning for når en EØS-borger er til "urimelig byrde for velferdsforvaltningen"
- Det savnes en klargjøring av hvordan NAV-kontoret kan ha kontakt med politiet når søknad til nav-kontoret indikerer at vilkår for arbeids- og oppholdstillatelse ikke lenger er til stede

Bestemmelser om Kvalifiseringsprogrammets innhold:

- Nøtterøy kommune mener forskriften legger opp til en strengere vurdering og dermed en innsnevring ift lovteksten når det i loven benyttes begrepet "arbeidsrettede tiltak", og i høringsforslaget presiseres dette slik; "arbeidstrening som forbereder deltakerne på en arbeidssituasjon". Dette mener vi er uheldig, da mange ikke vil være klare for denne type tiltak tidlig i programmet. Nøtterøy kommune har erfaring med at det i starten av programmet benyttes stor grad av de øvrige tiltak som programmet kan inneholde og i liten grad rene arbeidsrettede tiltak.
- Det er også gjort en presisering i at disse tiltakene alltid skal inngå senest halvveis i programmet, en presisering som også kan være "innsnevrende" i forhold til deltakere som ikke er klare for arbeidstrening på det tidspunktet i programmet. En forutsetning for å lykkes er å ikke sette inn tiltak som deltakeren ikke mestrer.
- I forslaget til forskrift er det foreslått at utvidelse etter særskilt vurdering ikke kan være lenger enn 6 måneder. Nøtterøy kommune kan ikke se at det er hensiktsmessig å begrense en evt. utvidelse av programmet til 6 måneder.

Bestemmelser om lovens anvendelser overfor personer uten bopel i riket

Høringsforslaget gir ikke klare anvisninger for hvilke vurderinger som skal ligge til grunn for å defineres om en person har bopel i riket, eller ikke. Nøtterøy kommune mener at høringsforslaget kunne vært tydeligere på grunnlaget for skjønnsutøvelse, og ønsker en klarere presisering i forhold til definisjonen av "bopel i riket". Nøtterøy kommune anser behov for presiseringer også for å sikre lik behandling av saker.

Høringsforslaget tar ikke opp hvordan sosialtjenesten skal forholde seg til saker hvor en persons livsopphold er garantert for av en annen person, og hvordan loven skal anvendes i

slike saker. Dette gjelder særlig familiegjenforeningssaker og saker hvor norsk borger skal gifte seg med utenlandsk borger. I disse sakene er det nå innført ordning med at personene må dokumentere at de ikke har fått økonomisk sosialhjelp i en periode på et eller to år forut for søknad.

Om bopel i riket

Departementet legger til grunn at EØS- borgere som har registreringsbevis defineres til å ha bopel i riket. Nøtterøy kommunes erfaring er at mange av disse er arbeidsinnvandrere som arbeider i Norge i kortere eller lengre tid, uten at familien er med. Flere bor i "arbeidskollektiv" som ofte er ordnet av arbeidsgiver, norsk eller utenlandsk, sammen med andre arbeidstakere. Nøtterøy kommune har tidligere lagt til grunn at deres bopel er i hjemlandet, sammen med familien. I denne gruppen er det mange som ikke har muligheter for å skaffe nytt arbeid på det ordinære arbeidsmarkedet, da de ofte ikke har språkkunnskaper utover eget morsmål. I Høringsuttalelsen legges til grunn at arbeidstakere opprettholder sin status en periode dersom de har blitt midlertidig arbeidsuføre eller ufrivillig arbeidsløse, men gir ikke anvisninger om lengden på "perioden".

Det legges i høringsnotatet ikke opp til anvisninger i vurderingen av når en EØS-borger er til urimelig byrde for velferdsordningene i oppholdslandet, utover å gi anvisninger om at det må tas konkrete vurderinger i den enkelte sak.

Dokumentasjon på lovlig opphold

Når en persons oppholds- og arbeidstillatelse er knyttet til at personen faktisk har arbeid i Norge og kan forsørge seg selv, vil søknad til NAV kontoret være en indikasjon på at vilkår som ligger til grunn for arbeidstillatelsen ikke lenger er til stede. Dette gjelder særlig i saker med EØS-borgere med registreringsbevis. I høringsnotatet klargjøres ikke hvorvidt og hvordan NAV-kontoret kan ha kontakt med politiet i slike saker og evt. også gi informasjon om det kjennskap NAV-kontoret har til saken/situasjonen.

Kvalifiseringsprogrammet

Kvalifiseringsprogrammet har gradvis blitt innført i norske kommuner i forbindelse med NAV-reformen. For Nøtterøy startet programmet i siste del av 2009. Før dette har Nøtterøy vært en del av TIO prosjektet (tett individuell oppfølging) som kvalifiseringsprogrammet blant annet bygger på. TIO hadde "målsetning" om livskvalitet, aktivitet og arbeidsforberedende tiltak under tett oppfølging. Som hjelpemiddel i arbeidet har Nøtterøy kommune benyttet KIS-kartlegging, som Nøtterøy kommune har vært med å utarbeide. I dag benyttes i hovedsak arbeidsevnevurderinger i arbeidet, med elementer fra KIS-kartlegging for å belyse deltakernes sosiale vansker.

Nøtterøy kommune har også før TIO-prosjektet gjennomført ulike prosjekter gjennom mange år, med målsetning om at langtidsmottakere av sosialhjelp skal komme i arbeid. Blant disse prosjektet "det er meg det kommer an på". I dette prosjektet har samtidighet i tiltak vært en forutsetning, dvs å sette inn nødvendige tiltak på alle livsområder. Vår erfaring er at målgruppen for kvalifiseringsprogrammet svært ofte har vansker på mange livsområder, og at tiltak dermed bør settes inn bredt for å lykkes med målsetning om å komme i arbeid.

Kvalifiseringsprogrammets innhold

Nøtterøy kommune vurderer at høringsforslaget til forskrift er en innsnevring av ordlyden i loven. I loven benyttes begrepet "arbeidsrettede tiltak" og i høringsforslaget presiseres dette slik; "arbeidstrening som forbereder deltakerne på en arbeidssituasjon". Nøtterøy kommune oppfatter arbeidstrening som snevrere enn arbeidsrettede tiltak, og dermed som en innsnevring av loven. Det er også gjort en presisering i at disse tiltakene alltid skal inngå senest halvveis i programmet, en presisering som også kan være "innsnevrende" i forhold til deltakere som ikke er klare for arbeidstrening på det tidspunktet i programmet. En forutsetning for å lykkes er å ikke sette inn tiltak som deltakeren ikke mestrer.

Forutsetninger for å delta i kvalifiseringsprogrammet er "vesentlig nedsatt arbeids- og inntektsevne" og "behov for tett og koordinert bistand". De fleste som i Nøtterøy kommune har blitt vurdert å være i denne gruppen har til felles at de har vært svært lenge utenfor arbeidslivet, eller aldri har hatt vesentlig kontakt med arbeidslivet. Årsakene til dette er ulike og ofte sammensatte og omfatter; psykiske vansker og lidelser, ulike sykdommer, rusmisbruk, svake norskkunnskaper, ulike sosiale vansker som for eksempel ustabil nettverk og familietilknytning, vansker på boligmarkedet, lav deltakelse på ulike samfunnsarenaer.

Nøtterøy kommune har erfaring med at det i starten av programmet benyttes stor grad av de øvrige tiltak som programmet kan inneholde og i liten grad rene arbeidsrettede tiltak. Behovet for tett og individuell oppfølging er størst i første del av programmet. I denne perioden er vår erfaring at motivasjon, bygging av selvtillit/mestring, sosiale tiltak som å spise lunsj sammen med andre, trene sammen med andre er svært vesentlige i forhold til å lykkes med programmet. Medisinske utredninger kommer også ofte i gang i denne perioden. I denne tiden flyttes ofte fokus fra det som hindrer eller begrenser arbeid, til det som fremmer arbeid. Ofte må grunnleggende ferdigheter, plattform og trygghet på plass før arbeidstrening kan settes i gang.

Nøtterøy kommune har derfor erfaring med at ren arbeidstrening og arbeidssøking kan ha kortere varighet enn halv del av programmet, fordi årsakene til manglende arbeidsdeltakelse er svært varierende og innsatsen den første tiden bør settes inn mot årsakene til manglende deltakelse i arbeidslivet. Dette kan ta lengre tid enn forutsatt, mens tiden for arbeidstrening kan ta kortere tid enn forutsatt, dersom begrensningen for arbeidsdeltakelse ikke lenger er vesentlige. Det er nettopp den individuelle tilretteleggingen som gjør det mulig å komme frem til gode og varige resultater for den enkelte deltaker. Nøtterøy kommunes erfaringer er nettopp at kreativ bruk av tiltak og lite begrensninger skaper disse resultatene. Derfor anbefales ikke å snevre inn innholdet slik forslaget legger opp til.

Kvalifiseringsprogrammets varighet

Loven gir ingen absolutt begrensning i omfang av forlengelse, med har klargjort at programmet kun kan utvides utover 2 år ved særskilt vurdering. I forslaget til forskrift er det foreslått at utvidelse etter særskilt vurdering ikke kan være lenger enn 6 måneder. Nøtterøy kommune har ikke hatt deltakere i Kvalifiseringsprogrammet lenger enn 2 år, men kan ikke se at det er hensiktsmessig å begrense en evt. utvidelse av programmet til 6 måneder. Dersom man etter en særskilt vurdering finner det hensiktsmessig å forelenge programmet ytterligere bør denne forlengelsen kunne gis for et år for å unngå at man i disse særskilte sakene hindres i å nå målsetningen.